

Daling huishoudelijk afval en restafval zet zich verder door en versnelt zelfs nog

De OVAM publiceerde vandaag haar jaarlijkse rapport met de cijfers van het huishoudelijk afval in Vlaanderen. Het bevat ook een evaluatie van de doelstellingen 2022 ter afsluiting van het plan 2016-2022. De daling van de hoeveelheid huishoudelijk afval en restafval zette zich in 2022 verder door en versnelde zelfs nog. De doelstellingen uit het plan 2016-2022 om de hoeveelheid afval te beperken tot 502 kg/inwoner en de hoeveelheid restafval (het afval dat naar de verbrandingsoven moet) te beperken tot 138 kg/inwoner tegen eind 2022 werden ruimschoots behaald, met respectievelijk 416 kg/inwoner en 128 kg/inwoner. De toekomst zal nog moeten uitwijzen in welke mate de hoge inflatie en energieprijzen in 2022 een effect gehad hebben op de scherpe daling van de afvalcijfers maar de dalende trend is er onmiskenbaar. 69% van ons afval werd selectief ingezameld. 68% ging naar een instelling voor recyclage.¹ 61% werd effectief gerecycleerd. Vlaanderen bevestigt daarmee zijn positie als Europese topregio m.b.t. afvalreductie, selectieve inzameling en recyclage. Op het individuele niveau behaalden 237 van de 300 Vlaamse steden en gemeenten hun doelstellingen. Helaas werden niet alle doelstellingen uit het plan gerealiseerd. De voorziene daling van het zwerfvuil met 20% werd niet bereikt (-11%). De voorziene daling van het bedrijfsrestafval met 15% evenmin (-5%). Deze doelstellingen moeten dan ook verder aangepakt worden in het nieuwe Lokaal Materialenplan 2023-2030. En ons huishoudelijk restafval? Dat willen we tegen 2030 doen dalen onder de 100 kg/inwoner.

	Doelstelling voor 2022	Resultaat in 2022
Totale hoeveelheid afval/inwoner	502 kg/inwoner	416 kg/inwoner
Restafval/inwoner	138 kg/inwoner	128/inwoner

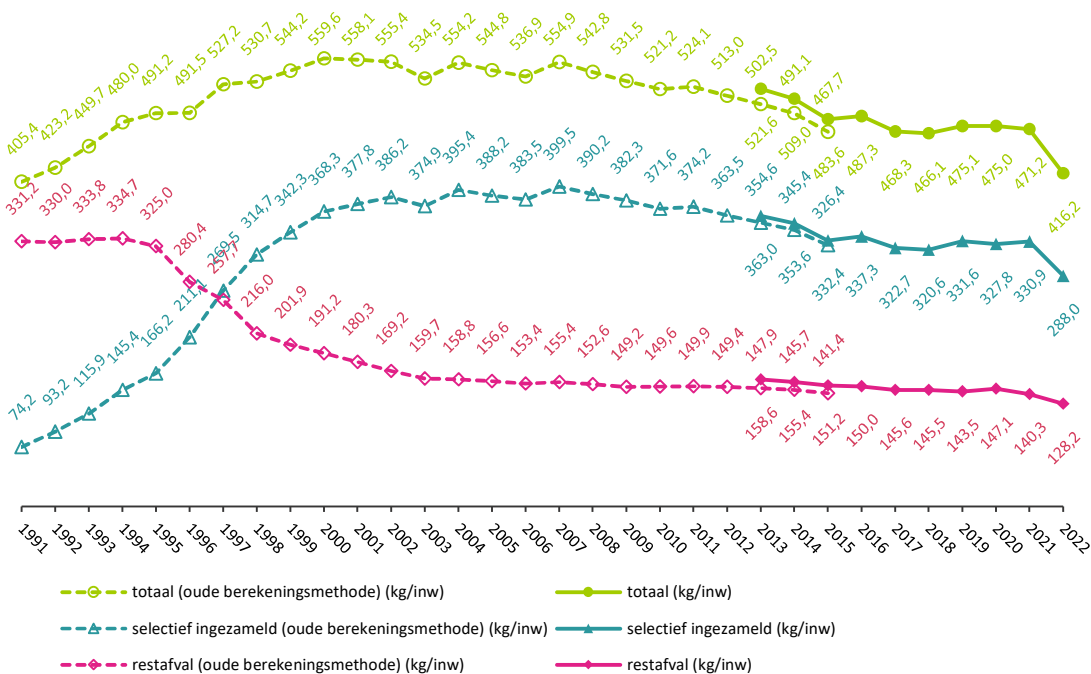
Vlaams minister van Omgeving Zuhal Demir: *“Dit is schitterend nieuws. We zijn opnieuw een Europees kampioen in het reduceren van onze afvalberg. Jaar na jaar tonen we aan dat Vlaanderen koploper is inzake sorteren en recyclage. We schieten zelfs onze eigen doelstellingen voorbij: zo zitten we qua totaal afval per inwoner per jaar bijna 100kg onder de doelstelling. Op dat elan moet Vlaanderen verder bouwen”*

De basiscijfers

De Vlaamse lokale besturen en de OVAM volgen al meer dan dertig jaar nauwgezet de evolutie van ons huishoudelijk afval op. Deze cijferreeks geeft ons een unieke inkijk in hoe we met ons afval omgaan en wat we al gerealiseerd hebben. Tijdens deze periode nam onze afvalberg eerst

¹ Niet alle selectief ingezamelde stromen worden apart ingezameld o.w.v. recyclage. Sommige ook om veiligheids- of milieutechnische redenen, denk bijvoorbeeld aan kga of asbestafval.

sterk toe, om vervolgens terug te krimpen waardoor we in 2022 ongeveer op het niveau van 1991 zitten. Maar in 1991 zat meer dan 80% van ons afval in de restafvalzak, vandaag is dat nog amper 30%. Ook de voorbije zes jaar tijdens de looptijd van het vorige afvalstoffenplan 2016-2022 werden sterke resultaten neer gezet. Belangrijke doelstellingen m.b.t. afvalpreventie en selectieve inzameling werden ruimschoots gehaald.

Figuur 1: Evolutie van de hoeveelheid selectief ingezameld afval, restafval en totaal huishoudelijk afval, inclusief het vergelijkbaar bedrijfsafval, in Vlaanderen voor de periode 1991-2022. Bij de oude rekenmethode tot en met 2015 konden de gemeenten de hoeveelheid vergelijkbaar bedrijfsafval, die ze via hun kanalen inzamelden, afsplitsen van het huishoudelijk afval. Na 2015 is het vergelijkbaar bedrijfsafval, dat ingezameld is door gemeenten, niet meer afgesplitst en onderdeel van het 'huishoudelijk afval'.

De sterke daling van de hoeveelheid afval in 2022 kan mogelijk deels toegeschreven worden aan de hoge energieprijzen en inflatie in 2022 of aan de uitzonderlijk droge zomer waardoor er minder groen- en gft-afval was. Maar voor de algemeen dalende trend van de voorbije jaren gaat deze verklaring niet op. Deze is toe te schrijven aan de diverse beleidsinitiatieven die de voorbije jaren genomen werden, zoals daar zijn:

- de uitbreiding van de pmd-zak naar alle huishoudelijk verpakkingsafval;
- de verplichting tot selectieve inzameling van gft tegen 01/01/2024 waarop veel lokale besturen reeds anticipeerden;
- verdere doorvoering van het gewichtsdiftar-principe, zowel bij huis-aan-huisinzameling als op recyclageparken;

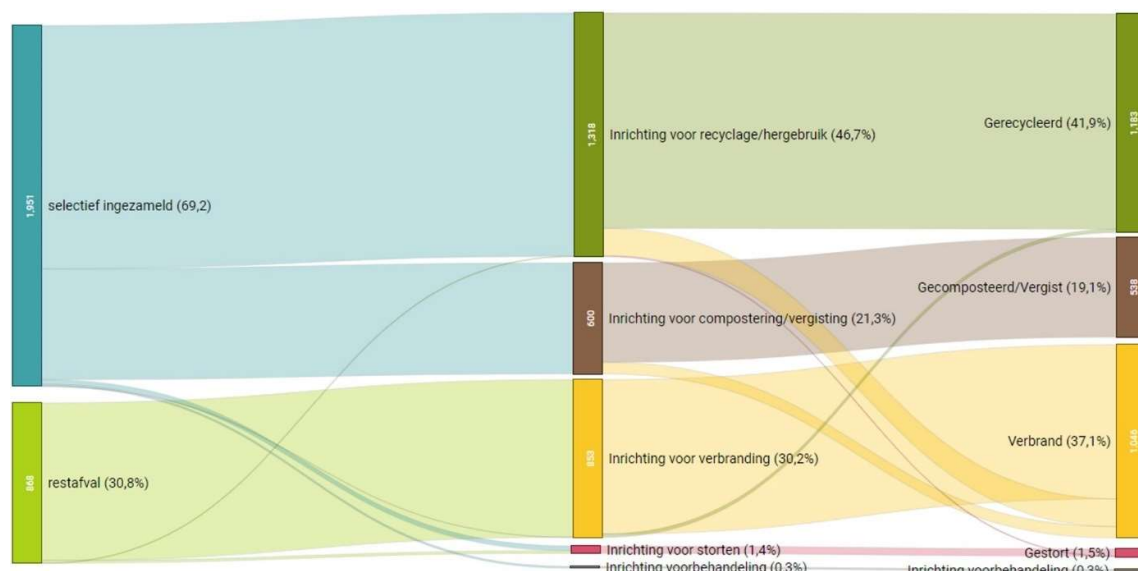
- maatregelen om de hoeveelheid grofvuil terug te dringen, zoals bijv. de invoering van de aanvaardingsplicht voor afgedankte matrassen;
- toenemende digitalisering waardoor er steeds minder papierafval is;
- visitaties bij lokale besturen die hun doelstellingen (nog) niet haalden;

Wat gebeurt er met uw afval?

Vlaanderen kent een sterk uitgewerkt beleid omtrent 'sorteren aan de bron'. Dankzij de inzet van de steden en gemeenten en beheersorganisaties zoals Recupel, Bebat, Fost Plus, ... slagen we er in 69% van ons afval selectief in te zamelen aan de bron.

Niet alles wat selectief ingezameld wordt, krijgt een tweede leven. Sommige stromen worden selectief ingezameld om veiligheids- of milieu-technische redenen, ook al zijn ze niet te recyclen of is recyclage niet wenselijk. Denk bijvoorbeeld aan kga- of asbestafval. 68% van het selectief ingezamelde afval gaat naar een inrichting voor recyclage of compostering. Ook daar treden nog verliezen op in het recyclageproces. Aan het eind van de rit krijgt 61% van uw afval een tweede leven. De resterende 39% (30% restafval + de verliezen uit de recyclage) gaat bijna integraal naar verbranding met energierecuperatie. Slechts 1,5 % van het huishoudelijk afval (vnl. asbestafval) komt nog op stortplaatsen terecht, wat vanuit milieu-oogpunt uiteraard de minst verkieselijke optie is.

Met deze cijfers scoort Vlaanderen veel beter dan het Europese gemiddelde en voor sommige parameters, mogen we ons zelfs tot de koplopers rekenen: [Afvalbeheer in de EU: infographic met feiten en cijfers | Nieuws | Europees Parlement \(europa.eu\)](#)

Figuur 2: Stroomdiagram met aanduiding van de inrichting voor verwerking van het huishoudelijk afval in Vlaanderen en de effectieve verwerking

---

Wat moeten we nog beter kunnen doen?

De knappe resultaten mogen geen reden zijn om zelfgenoegzaam te zijn. Sommige doelstellingen uit het afvalstoffenplan 2016-2022 zijn ook simpelweg niet gehaald.

Zo was het doel om de hoeveelheid restafval van bedrijven tegen 2022 met 15% te beperken t.o.v. 2013, rekening houdend met de tewerkstelling. Tot nog toe konden we slechts een daling van 5% laten optekenen. Deze daling van 5% werd hoofdzakelijk de laatste jaren gerealiseerd en zal zich naar onze inschatting de volgende jaren verder doorzetten. Recent werden namelijk een heleboel maatregelen ingevoerd om de hoeveelheid restafval van bedrijven terug te dringen zoals:

- de verplichting om organisch afval selectief in te zamelen;
- de invoering van transparante restafvalzakken om visuele controle te vergemakkelijken;
- verplichte controles uit te voeren op de bronsortering door de inzamelaars;
- de inzet van extra handhavers op de correcte bronsortering

Ook de doelstelling om de hoeveelheid zwerfvuil in Vlaanderen tegen 2022 terug te dringen met 20% t.o.v. 2015 werd niet behaald. Eind 2021 bedroeg de daling slechts 11%. Deze vaststelling zette de Vlaamse Regering reeds aan om vanaf 2025 statiegeld in te voeren in Vlaanderen. Ook andere zwerfvuilinitiatieven zullen de volgende jaren onverdroten verder gezet worden. Positief is alvast dat de kentering en daling ingezet lijkt, ondanks het gegeven dat in dezelfde periode de hoeveelheid afval van 'out of home consumption' met 9% toenam. Een steeds groter deel van dat afval komt terecht in de straatvuilnisbakjes ipv op de grond.

De uiteindelijke doelstelling van Vlaanderen en de OVAM is uiteraard om de materialenkringlopen maximaal te sluiten, ook van ons huishoudelijk afval. Daarom werd op 26 mei van dit jaar reeds het Lokaal Materialenplan 2023-2030 aangenomen door de Vlaamse Regering. Het plan voorziet tal van nieuwe preventie-initiatieven en legt de lat voor 2030 weer een stuk hoger. Zo willen we tegen 2030 nog maximaal 100 kg restafval/inwoner. <https://ovam.vlaanderen.be/nl/w/lokaal-materialenplan-legt-focus-op-preventie-en-daling-van-restafval>

Voor meer informatie:

Jan Verheyen – Stationsstraat 110 2800 Mechelen

T 015 284 140 – G: 0479 89 07 46

woordvoerder@ovam.be